

УДК 130.2: [37:004]

Русаков С. С., Пятковська Ю. В.

ІНСТРУМЕНТИ ЦИФРОВОЇ КУЛЬТУРИ: КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПОГЛЯД НА ІННОВАЦІЇ В ОСВІТНІЙ ГАЛУЗІ

У статті розглядаються зміни в освітній галузі, які сталися внаслідок розвитку цифрових технологій. Нові способи читання, пошуку інформації і комунікації змінили навчальні практики у вищій школі, тому звернено увагу на нові інструменти пізнання, а саме університетські репозиторії, конференції “TED”, Вікіпедія, онлайн відео-курси та ін.

Ключові слова: цифрова культура, цифрові знання, соціальні освітні мережі, репозиторії, конференція TED, Вікіпедія, скрайбінг.

З розвитком цифрових технологій, які можемо нині спостерігати, Інтернет та його можливості набули широкого використання. Одним з найбільш визначних нововведень, які якісно відобразились в освітянській галузі, можна вважати вільний доступ до інформаційних джерел. Сьогодні школярі та студенти, здобуваючи освіту, можуть не відвідувати читальні зали традиційної бібліотеки, а кількома кліками в комп'ютері зануритись у “всесвітню мережу”, де знаходиться електронна бібліотека. Темп інформаційно-технологічного розвитку і його пронизування всіх сфер діяльності людини дає підстави стверджувати про все глибші зміни в освітній галузі через вплив загальної віртуалізації і комп'ютеризації. Тому, на нашу думку, слід дослідити нові інструменти пізнання, які сформувались на початку ХХІ століття і позитивно впливають на навчально-виховний процес у вищій школі.

Серед останніх культурологічних досліджень можна знайти таке нове поняття як “інструмент “цифрового знання””. Для з'ясування змісту такого нового поняття як “цифрове знання”, слід розглянути дотичне поняття “цифровий світ” та “цифрова культура”.

“Цифровий світ” – це світ розвитку техніки та технологій, які є необхідними для життя сучасної людини. “Цифрові знання” – це інформація, яку може отримати кожна людина за допомогою Інтернету та комп'ютерних технологій. До інструментів “цифрового знання” пропонуємо віднести такі ресурси як Вікіпедія, університетські репозиторії, конференції “TED”, онлайн відео-курси, Луркомор'є та ін. Зважаючи на широке застосування цих ресурсів широким колом населення і їх потужний вплив на пізнавальну діяльність, вважаємо актуальним розглянути вплив вищезазначених інтернет-ресурсів на навчально-виховний процес.

Під поняттям “цифрової культури” можна розуміти всі дії людини, які пов'язані з технікою і які мають вплив на її життя в цілому. На сучасному етапі розвитку суспільства варто говорити не лише про інформаційне суспільство, а й про новий рівень інформатизації освіти. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті діють на формування інформаційної культури в двох напрямках: як механізм входження в культуру інформаційного суспільства, основа розвитку культури інформаційного суспільства [7]. Інтернет-ресурси, якими сьогодні активно користується молодь є безкоштовними і вільними у користуванні, всі вони створюють простір, який сприяє ефективному обміну думками і продукуванню нових ідей. Це і є платформою для нових форм роботи зі студентами. Розвиток технологій і інтернет-ресурсів розширюють можливості навчального процесу, роблять його різноманітнішим і цікавішим. З кожним роком інструменти “цифрового знання” удосконалюються, розширюються, набувають масовості, за допомогою них будь-хто будь-де може оволодіти знаннями з різноманітних дисциплін. Поява відео курсів, навчальних сайтів, електронних

бібліотек, соціальних освітніх мереж робить акцент на відходженні від старої освітньої парадигми, до якої ми звикли. Використання нових технологій надає студенту можливість володіння інформаційним пошуком, вмінню до компаративного аналізу. Але якщо поглянути на це з іншого боку, то інтернет-ресурси негативно впливають на пам'ять і інтелектуальний розвиток, оскільки є ймовірність того, що мінімізується самостійне міркування, адже студенти використовуючи інформацію з інтернету починають оволодівати чужими знаннями, не продукуючи свої. Але не дивлячись на негативні аспекти, використання технологій стає необхідним елементом сьогоdnішнього життя. Саме поява нових інтернет-технологій сприяє розвитку сучасної освіти, до використання технологій в якості розвитку культури інформаційного суспільства.

Одним з найбільш відомих інструментів "цифрового знання", який має як низку позитивних відгуків, так і негативних, є загальнодоступна онлайн-бібліотека "Вікіпедія". Створений у 2001 р. електронний ресурс спочатку не отримав визнання серед інтернет-користувачів, але зважаючи на швидкість і кількість опублікованих статей, люди почали спиратись на новий сайт, щоб верифікувати опубліковані матеріали [2]. Станом на 2012 р. "Вікіпедія" налічувала понад 400 тисяч статей та 100 мільйонів слів, що було набагато більше ніж в друкованій Українській радянській енциклопедії та більше ніж у Великій радянській енциклопедії [2]. Також науковці під час досліджень дійшли висновку, що ресурс найбільше використовується під час навчального періоду, у порівнянні з канікулами та святами. Якісний аналіз Вікіпедій виглядає значно важчим завданням, проте і такі спроби підіймалися науковцями. Зокрема, у 2005 р. журнал Nature опублікував дослідження, в якому стверджувалося, що "англомова Вікіпедія близька до "Британіки" за точністю наукової інформації" [2]. Ця публікація стала точкою відліку численних дискусій щодо перспектив Вікіпедії як конкурента друкованим енциклопедіям. Проведене дослідження вітчизняним науковцем О.Чирковим щодо "Вікіпедії" доводить, що статті україномовного ресурсу різною мірою сприяють ефективному навчанню, але ступінь придатності використання матеріалу визначається як викладачем, так і студентом. Також на основі дослідження визначаються такі переваги цього ресурсу як популяризація досліджень і акумулювання інформації.

Перша перевага стосується того, що Вікіпедія передбачає трансляцію не лише відомої інформації, а й публікацію власних наукових відкриттів з моменту їх публікації в рецензованих джерелах. Отже, можемо говорити, що ресурс сприяє додаткової популяризації проведених науковцями досліджень.

Другою значною перевагою є те, що Вікіпедія стала зручним інструментом акумулювання інформації, необхідної для подальшої роботи, очевидно як наукової, так і викладацької.

Партнером навчальних закладів у залученні викладачів та студентів до наповнення української Вікіпедії може бути створена у 2009 р. громадська організація "Вікімедіа Україна". Прикладом такого партнерства є співробітництво "Вікімедіа Україна" з НТУ "Київський політехнічний інститут". У 2012 р. була підписана угода з КНУ ім. Тараса Шевченка. У 2013 р. ректор НТУУ "КПІ" Михайло Згуровський та виконавчий директор "Вікімедіа Україна" підписали угоду про співпрацю [1]. У 2013 р. також було підписано угоду про співробітництво з НАУ.

Прикладом актуальності використання "Вікіпедії" студентами є Вікіпроект КНУ ім. Тараса Шевченка. Студентами факультету соціології була висунута ідея того, що студентам в якості додаткового завдання буде написання статті у "Вікіпедію", а викладачі будуть допомагати у перевірці результатів, редагуватимуть написані статті. Станом на 2011 р. цей проект набув масовості, було написано десятки статей про соціологію, команди студентів та викладачів набагато розширились. Наступним етапом їх діяльності було створення так званої

Вікі-школи, де студенти могли удосконалювати свої знання і практикуватись у написанні статей. На початку 2012 р. була висунута ідея написання статей у “Вікіпедію” замість рефератів. Перевагою такого виду діяльності є те, що на відміну від рефератів, які пишуться, фактично у стіл і ніякої користі, крім оцінювання, не несуть, статті із Вікіпедії доступні кожному. Вже 26 листопада 2012 р. між Київським національним університетом та ГО “Вікімедіа Україна” було підписано меморандум про співпрацю спрямований, зокрема, на поширення серед викладачів університету форми самостійної роботи студентів у Вікіпедії (замість написання рефератів) [8].

Практика поповнення “Вікіпедії” студентськими статтями має міжнародний характер. У 2010 р. Вікіпедія запустила спільний проект з вищими навчальними закладами Америки [10]. Студенти також писали статті до віртуальної енциклопедії і могли отримувати за цю роботу заліки. Такий вид діяльності вважається корисним для студентів, вони користуються іншими джерелами, а не інформацією з Вікіпедії, якою користуються зазвичай при написанні рефератів, студенти також отримують досвід енциклопедичної роботи, занурюються у світ самої Вікіпедії. Написання статей українськими студентами дає не тільки можливість заробити оцінку, а й зробити щось корисне для суспільства. Окрім того ім'я автора фіксується в історії її редагування, що забезпечує студентів можливістю зарекомендувати себе з хорошої сторони у майбутньому.

Отже, на сьогодні “Вікіпедія” використовується в двох напрямках – як для читання і накопичення інформації, так і для самостійного творення текстів. Перспективи Вікіпедії залежать від ставлення до проекту викладачів та науковців. Конструктивний підхід, що передбачає активне включення викладачів до наповнення україномовної Вікіпедії інформацією в найближчому майбутньому дозволив би зробити її сучасним інформаційним джерелом, конкурентоздатним з іноземними освітніми ресурсами і незалежним від політичної кон'юнктури в країні. Натомість подальше переважання “деструктивного” і “споглядального” підходу до проекту серед освітян і науковців загрожує тим, що український розділ Вікіпедії може втратити привабливість, що в свою чергу може спровокувати маргіналізацію українського слова в глобалізованому інформаційному просторі [2].

Повагою в освітньому просторі користується ще один вид інструментарію “цифрового знання”, як університетський інституційний репозиторій – електронний архів для тривалого зберігання, накопичення та забезпечення довготривалого та надійного відкритого доступу до результатів наукових досліджень, що проводяться в установі.

Взагалі репозиторій – це спеціальний сервер. На сьогоднішній день таких серверів дуже багато: онлайн-бібліотеки або ж університетські онлайн-бібліотеки, з яких можна завантажити або ж проглянути необхідний файл. Крім того до репозитарію можна віднести “хмарне” сховище даних. Такі сервери дають змогу оперативно зберегти інформацію та в будь-який час отримати доступ до неї. Створення наукових репозиторіїв відкритого доступу розпочалось з архіву arXiv у Національній лабораторії Лос-Аламоса в США [3].

Особливу роль у реалізації ідей відкритого доступу до наукових публікацій мають університетські репозиторії. Головна задача яких полягає у створенні вільного доступу до статей, дисертацій, матеріалів конференцій та ін., що сприяє успішній навчальній діяльності студента.

Саме університетські бібліотеки формують інституціональні репозитарії, які надають більш ширший відкритий доступ до наукового матеріалу, а також надають можливість взаємозв'язку з журналами, іншими університетами тощо. Проте у вітчизняному освітньому просторі репозиторії лише починають впроваджуватись в навчальний процес, адже не кожен університет має власний сервіс. Це пов'язано з фінансуванням для закупівлі необхідної

техніки. Також можемо говорити про недостатню кількість фахівців, які вільно володіють англійською мовою, тому не мають можливість співпрацювати з іноземними науковцями, а також відсутність державної підтримки для їх створення, що не забезпечить такі репозиторії від крадіжок існуючого матеріалу [3].

Серед інструментів “цифрового знання” пропонуємо розглянути також діяльність щорічної конференції, яка позиціонує себе як таку, що присвячена “ідеям вартим поширення” – TED (від англ. Technology Entertainment Design; Технології, Розваги, Проекти).

TED конференція – це свого роду група / курс з самомотивації. В якості спікерів – люди з незвичайними ідеями і з великим бажанням поділитися ними з іншими, а саме – з тими, хто готовий сприймати щось нове. Перша конференція TED відбулася у 1984 р. [16]. Серед доповідачів як звичайні фахівці, так і всесвітньо відомі діячі науки, культури, економіки та ін. До числа останніх можна віднести творців Google Сергія Бріна і Ларрі Пейджа, екс-президента США Білла Клінтона, кінорежисера Джеймса Камерона і багатьох інших відомих особистостей, які встигли виступити перед вимогливою публікою конференції TED [1]. Головною ідеєю таких конференцій є самореалізація та самовиховання. За допомогою конференцій TED ми займаємось самонавчанням і самовихованням, в тому сенсі, що слухач самостійно складає точку зору про світ, людей, життя загалом. Це дає змогу не залежати від традиційних рамок освітньої галузі, а стимулює саморозвиток в обраному для себе напрямі. Кожен учасник конференції презентує свою ідею, тим самим стимулюючи інших до формування своєї власної думки, яку він може презентувати публіці і вплинути на виховання сучасної креативної особистості.

У 2009 р. TED почала реалізацію програми TEDx, яка дозволяє окремим людям, містам організовувати незалежні конференції, на прикладі TED. У 2012 р. в Києві була проведена конференція TEDx, темою якої було – талант, освіта і розвиток. Ідеєю цієї конференції було зібрати якомога більше людей, які розуміють тему того, що суспільство, яке не розвиває свої талант, може легко занепасти. Автори хотіли донести суспільству ідею того наскільки важливо вчитися і розкривати себе протягом всього свого життя. У 2013 р. була проведена конференція TEDx в Харкові, на якій розглядалися питання освіти, історії міста Харкова, технологічного впливу. На цій конференції була акцентована увага на доповіді Віктора Громова, заслуженого учителя України, голови координаційної ради Асоціації лідерів освіти України [18]. Його доповідь має спільні корені з доповіддю Кена Робінсона про освіту, оскільки він стверджував, що на сьогоднішні навчальні заклади не розкривають таланту дітей, вони виконують програму, яка надана їм вищими інстанціями і яка була закладена ще в XIX столітті. Питання освіти на сьогодні є дуже актуальним і такі конференції TEDx повинні проходити в Україні, вони відкривають нові ідеї для роздумів, можливо завдяки ним і ідеям, представленим на них освіта поступово буде набувати іншого характеру.

Ефективним методом, який використовують для створення відео презентацій свого виступу є метод скрайбінгу. Скрайбінг – це використання малюнків, графіків для передачі теми свого виступу [9]. Цей метод ефективно використовувати під час лекцій в університетах та на уроках в школах. Прикладом актуальності відео презентацій є освітній ресурс TED-Ed, який був створений у 2012 р. разом з Youtube. TED-Ed – освітній ресурс, що містить короткі фільми, створені при загальних зусиллях вчителів і мультиплікаторів. Освітні відеоуроки створені, в основному, для середньої школи і тривають приблизно від трьох до восьми хвилин [17]. Цей сайт є актуальним для вчителів, оскільки за допомогою існуючих відео вони можуть розробити план уроку у неформальному виді, тим самим матимуть можливість якомога більше зацікавити учнів.

Ще одним неформальним інструментом навчання є соціальний сайт Elmodo. Elmodo – американська соціальна мережа, розроблена спеціально для початкових і середніх шкіл. Вона

пропонує вчителям зручні способи організації освітнього процесу, механізми оцінювання учнів, а також стимулює професійний обмін досвідом [14]. Проект соціальної мережі був розроблений у 2008 р. Ніком Боргом та Джеффом О'Харо, ґрунтуючись тим фактом, що молодь більшість свого часу витрачає на соціальні мережі і для того, щоб зацікавити їх навчанням треба було створити щось подібне до існуючих соціальних мереж [14]. В цій соціальній мережі можуть бути як вчителі, батьки, так і студенти і для кожного з них свої можливості. Вчителі можуть створювати групи, які будуть надавати необхідний матеріал для саморозвитку, можуть проводити заняття, можуть видавати домашні завдання і тут же їх перевіряти. Учні можуть обмінюватись своїми знаннями один з одним, можуть також спілкуватись з вчителями. Батькам, зареєстрованим в цій соціальній мережі надається необхідна інформація щодо своєї дитини, також вони мають можливість отримати інформацію від адміністрації щодо будь-яких питань. Такий ресурс є, на сьогодні, найбільш ефективнішим, оскільки ми не знаємо точно чи загляне учень чи студент до книги і прочитає потрібний матеріал, але він точно відкриє свою сторінку на Elmodo і перевіре свою нову інформацію, яка буде надіслана або ж його однокласниками, однокурсниками і навіть вчителями.

Серед сучасних інструментів, яким користується студентська молодь згадаємо також сайт "Луркомор'є" – онлайн-енциклопедію інтернет-мемів і мережевих субкультур. Проект, створений у 2007 р., спочатку позиціонував себе як енциклопедія інтернет-мемів, але в міру розвитку його статті почали охоплювати значно ширше коло тем: Інтернет та інформаційні технології, комп'ютерні ігри, побут, політика, історія, культура, громадське життя і багато іншого [4].

Луркомор'є характеризується своєрідним стилем статей, що вирізняється загальною неформальністю, напівжартівливим і саркастичним характером, вільним використанням нецензурної лексики, безцеремонністю висловлювань, а також різкою критикою недоліків розглянутих явищ. Зауважимо, що ми не розглядаємо "Луркомор'є" в якості освітнього ресурсу, оскільки він не поширює наукову інформацію, проте ми можемо віднести його саме до інструментів "цифрового знання". Останнє підтверджується тим, що цей сайт має відкритий доступ для людей, які викладають ту інформацію, яка стосується держави, політичних діячів, тобто актуальних питань для певного періоду часу. Цей сайт піддається численній критиці, оскільки розміщує заборонену інформацію, з ним намагаються боротись всі інстанції. Але не дивлячись на це, станом на серпень 2012 р. сайт Lurkmore.to є найпопулярнішим сайтом світу (2994 місце) і лідером Рунету (157-е місце).

Отже, бачимо, що парадигма освіти змінилась і ми повинні уважно вивчати нові інструменти, які можна застосовувати в навчально-виховній діяльності. Якщо раніше викладач був головним джерелом професійної інформації для студента, то тепер студент зустрічається з безліччю цілком доступних джерел. "Функція викладача стає іншою: він повинен навчити студента орієнтуватись в цьому інформаційному середовищі, повинен розвинути його творчі та інтелектуальні здібності, у тому числі здібність до самоосвіти" [5, с. 285].

На сьогоднішній день, люди мають доступ майже до будь-якої інформації, яка їх цікавить. Але через те, що нині створити інформаційний контент може кожен бажаючий, то постає питання про її достовірність. Тому потрібно щоб до розповсюдження інформації через інструменти цифрової культури активно включились науковці, адже нині актуально створювати різноманітні інтернет-ресурси, які дають можливість саморозвитку особистості. Наприклад, створений проект Вікіпедії разом з вищими навчальними закладами, дає можливість студенту розкрити свої творчі і наукові можливості, поглибитись у сферу наукового, тим самим має можливість активного саморозвитку.

Всі існуючі на сьогодні інструменти “цифрового знання” – онлайн-навчання, TED конференції, інтернет-ресурси, освітні соціальні мережі – всі вони є новим явищем, що позитивно розглядається науковцями і педагогами. Наприклад, відео курси дають можливість прослухати і побачити лекцію відомого вченого не входячи з дому і самостійно поглиблювати свої знання. Конференції TEDx сприяють поширенню і відкриттю нових ідей і впровадженню їх в освіті. Нові можливості, які надають нам сьогодні технології допомагають створити лекцію в інституті чи урок в школі цікавішим, тим самим отримати більш продуктивну працю від студента чи учня. Репозиторії, особливо університетські, сьогодні є популярними, вони є продуктом, який крім знань ще надає прибуток суспільству. Університет, який витратить більший бюджет на створення репозиторію буде використовуватись активніше студентством і науково-педагогічними кадрами, через свою якість. На сьогодні вже електронні ресурси посідають провідне місце у навчанні. Соціальна мережа Elmodo надає можливість отримувати інформацію у різних її видах, вчителям можливість подачі інформації такими способами, щоб якомога більше зацікавити студента, а також за допомогою можливості листування зі студентам отримати інформацію того, що цікаво учням і яким чином краще подавати матеріал. За допомогою такого листування вчитель починає піклуватись не тільки виконанням програми, а враховуючи ідеї студентів розробки цієї програми в найрізноманітніших формах подачі. І для батьків соціальна мережа буде здаватись не тільки марнотрацтвом часу дитини, а й як корисним ресурсом, який і їм буде надавати всю необхідну інформацію, не виходячи з будівлі.

Саме те, що всі ці інструменти пізнання можна використати за допомогою інтернету надає гарантії тому, що студент обов'язково скористується інформацією з будь-якого освітнього ресурсу, оскільки більше свого часу суспільство витрачає на користування комп'ютером і інтернетом. Також всі ці інструменти “цифрового знання” відкривають нові можливості, які зацікавлюють і які хочеться спробувати зробити або використати самостійно. Чим більше буде інновацій, тим більше студент буде хотіти їх спробувати самостійно, це буде провокувати його до створення свого інструменту, що буде вести за собою активний розвиток молоді. А освітні соціальні мережі будуть надавати можливості вміння вести діалог з викладачами, з однолітками, тим самим формуючи свої думки, які у майбутньому зможуть зробити поштовх у розвитку культури і освітнього процесу.

Через багато років, розвиток електронних ресурсів і технологій може привести до різних варіантів розвитку подій в освітній галузі. Наприклад, доступ до всієї інформації сприятиме можливості отримувати освіту з будь-якого куточку світу. Не дивлячись на те, як воно буде, ідеї створенні людьми, за допомогою інформаційних технологій завжди будуть розширювати нашу культуру, будуть розвивати суспільство, буду формувати нові аспекти освіти, культури і суспільства в цілому.

Л і т е р а т у р а :

1. Вікіпедія і її використання у навчальному процесі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://wikimediaukraine.files.wordpress.com/2014/01/vs-11_2013-6.pdf . – Назва з екрана.
2. Вікіпедія як освітній ресурс: досягнення і перспективи (Бондаренко А. І.)
3. *Гришина О. А.* Университетские репозитории как инструмент формирования исследовательского капитала [Электронный ресурс] / О. А. Гришина, О. В. Сагинова // Человеческий капитал и профессиональное образование. – 2012. – № 1. – С. 8–12.
4. Лукоморье [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL : <http://wikireality.ru/wiki/%D0%9B%D1%83%D1%80%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%80%D1%8C%D0%B5>
5. *Олійник А.* Інноваційний характер інформаційних технологій / А. Олійник // Ціннісний дискурс в освіті в епоху глобалізацій та інформаційної революції гол. ред.: В. П. Андрущенко. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – С. 284-304

6. Переваги університетських репозитаріїв для просування науки в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://library.lnu.edu.ua/bibl/images/Vudanna_WEB_pdf/1Visnuk_NB/2014_Vupysk_VIII/318-321.pdf. – Назва з екрана.
7. Прокудин Д. Е. Применение современных интернет-технологий в образовании как механизм формирования информационной культуры / Д. Е. Прокудин // Международный журнал экспериментального образования. – 2011. – № 7. – С. 109-111
8. Студенти замість рефератів пишуть Вікіпедію [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://soli.com.ua/2012/12/12/studenty-zamist-referativ-pyshut-vikipediyu/#.VK5dn9KsVLk>. – Назва з екрана.
9. Скрайбінг як спосіб візуального мислення [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zillion.net/ru/blog/35/skraibingh-kak-sposob-vizual-nogho-myshlienii>– Назва з екрана.
10. Статті у Вікіпедії-замість рефератів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bigggidea.com/practices/610/>. – Назва з екрана.
11. Ученые изучили влияние Википедии [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL : http://vzglyad.az/news.php?id=2271#.VJP90qAg_M
12. Цифровой сторителлинг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://ru23mobilethings.blogspot.com/2013/10/23.html>
13. Чого чекати від університетських онлайн-відеокурсів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : http://www.bbc.co.uk/ukrainian/entertainment/2014/12/141215_moos_online_courses_ko
14. Шмидт Э. Новый цифровой мир. Как технологии меняют жизнь людей, модели бизнеса и понятие государств / Эрик Шмидт, Джаред Коэн ; пер. с англ. Сергея Филина. – М. : Манн, Иванов и Фербер, 2013. – 368 с.
15. Edmodo: социальная сеть, готовая изменить облик школьного образования [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://newtonew.com/blog/posts/122>. – Назва з екрана.
16. TED-конференції, що заслуговують проведення [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : http://turboseo.net.ua/blogue/tedx_story.htm
17. TED-Ed в помощь учителю: обучающие видеоуроки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://newtonew.com/blog/posts/77> – Назва з екрана.
18. TEDxKhar'kov 2013 или Как получить интеллектуальный оргазм (часть 1) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://soloway.org.ua/tedxkhar'kov-2013-ili-kak-poluchit-intellektualnyi-orgazm-chast-1/>– Назва з екрана.

Русаков С. С., Пятковская Ю. В. Инструменты цифровой культуры: культурологический взгляд на инновации в образовательной отрасли.

В статье рассматриваются изменения в сфере образования, которые произошли в результате развития цифровых технологий. Новые способы чтения, поиска информации и коммуникации изменили учебные практики в высшей школе, поэтому обращено внимание на новые инструменты познания, а именно университетские репозитории, конференции “TED”, Википедия, онлайн видео-курсы и др.

Ключевые слова: цифровая культура, цифровые знания, социальные образовательные сети, репозитории, конференция TED, Википедия, скрайбінг.

Rusakov S. S., Piatkovska Y. V. Tools Digital Culture: Culturological View Innovation in Education.

The article examines the changes in education that have occurred as a result of digital technology. New ways of reading, finding information and communication have changed educational practice in high school, because of that pay attention to new instruments of knowledge, namely university repositories, “TED” conferences, Wikipedia, online video courses and others.

Keywords: digital culture, digital knowledge, educational social media, repositories, “TED” conferences, Wikipedia, scribing.